

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-08-29

Ärende
TN 2016-0426

Handläggare
Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2016-09-27, punkt 12

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Sigtuna och Upplands-Väsby

Ärendebeskrivning

Trafiknämnden föreslås besluta om allmän trafikplikt för busstrafik i Sigtuna och Upplands-Väsby samt angränsande områden i Uppsala län.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 29 augusti 2016
Bilaga 1: Dagens kollektivtrafik i Sigtuna och Upplands-Väsby
Bilaga 2: Överenskommelse avseende behörighet för Stockholms läns landsting att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande busstrafik i Uppsala län

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås dels besluta

att godkänna överenskommelsen avseende behörighet för Stockholms läns landsting att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande busstrafik i Uppsala län i enlighet med vad som framgår av bilaga 2

dels besluta, under förutsättning av att den regionala kollektivtrafikmyndigheten i Uppsala län fattar korresponderande beslut avseende behörigheten för Stockholms läns landsting att fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område

att med stöd av lagen (2010:1065) om kollektivtrafik och i enlighet med det regionala trafikförsörjningsprogrammet fastställa allmän trafikplikt för busstrafik inom områdena Sigtuna och Upplands-Väsby samt angränsande

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-08-29

Ärende
TN 2016-0426

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

områden i Uppsala län, i enlighet med vad som framgår av detta ärende, för perioden den 21 juni 2019 – den 20 juni 2029

dels besluta

att kungörelsedelgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) ska ske.

Förslag och motivering

Sammanfattning

Busstrafiken i områdena Sigtuna och Upplands-Väsby står inför upphandling eftersom gällande trafikavtal upphör utan möjlighet till förlängning den 20 juni 2019. I enlighet med kollektivtrafiklagen ska upphandling av regional kollektivtrafik föregås av ett beslut om allmän trafikplikt.

Stockholms läns trafikförsörjningsprogram anger att kollektivtrafiken i länet ska vara sammanhållen och robust. Därutöver ska den vara tillgänglig och överblickbar för alla resenärer samt erbjuda hållbara resor. Detta utgör grunden för beslut om allmän trafikplikt.

Samråd inför upphandling (SIU) har genomförts under maj-juni 2016. Under samrådet framkom ett visst intresse om att genomföra den aktuella kollektivtrafiken på kommersiella villkor.

Kommersiella aktörer bedöms dock inte kunna erbjuda länets kollektivtrafikresenärer en motsvarande upphandlad trafik utifrån rådande förhållanden.

Landstinget förslås därmed besluta om allmän trafikplikt för busstrafik i Sigtuna och Upplands-Väsby samt angränsande områden i Uppsala län för tidsperioden den 21 juni 2019 – den 20 juni 2029.

Bakgrund

Stockholms landstingsfullmäktige fastslog den 18 september 2012 länets regionala trafikförsörjningsprogram. Trafikförsörjningsprogrammet kompletterades 17 september 2013 vad gäller sjöburen kollektivtrafik. Trafikförsörjningsprogrammet är framtaget i enlighet med lag (2010:1065) om kollektivtrafik som trädde i kraft den 1 januari 2012. Programmet är ett strategiskt dokument för kollektivtrafikens utveckling i länet.

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-08-29

Ärende
TN 2016-0426

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

I enlighet med kollektivtrafiklagen ska upphandling av regional kollektivtrafik föregås av ett beslut om allmän trafikplikt¹. I Stockholms län fattas beslut om allmän trafikplikt av trafiknämnden inom Stockholms läns landsting.

Trafikförsörjningsprogrammets vision är att en attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem ska bidra till att Stockholm är Europas mest attraktiva storstadsregion. För att arbeta mot visionen innehåller programmet målen *attraktiva resor, tillgänglig och sammanhållen region* samt *effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan*. Målen är nedbrutna och tilldelade måttal för uppföljning samt åtgärder för genomförande.

Kollektivtrafiken ska i enlighet med Stockholms läns trafikförsörjningsprogram vara sammanhållen och robust. Därutöver ska den vara tillgänglig och överblickbar för alla samt erbjuda hållbara resor. Detta utgör grunden för beslut om allmän trafikplikt.

Föreliggande busstrafik har ett gällande avtal som upphör den 20 juni 2019.

Överväganden och motivering

I kollektivtrafiksystemet är busstrafiken i områdena Sigtuna och Upplands-Väsby betydande eftersom den försörjer de båda områdena med kommuntrafik och tillgängliggör viktiga målpunkter samt matar till pendeltågstrafiken. I trafiken ingår landsbygdstrafik, vissa linjer till centrala delar av regionen och andra målpunkter i anslutande kommuner.

Busresor i områdena utgör ofta den första eller sista länken i en resekedja och trafiken tillgängliggör arbetsplatser, offentlig och kommersiell service samt andra målpunkter. Busstrafiken ansluter till pendeltågslinjer vilket länkar samman områdena med centrala delar av regionen med spårbunden kollektivtrafik.

Nulägesbeskrivningen (se bilaga) av busstrafiken i områdena indikerar att trafiken fyller en viktig funktion för dagligt resande. Andelen resenärer som reser med periodkort är hög. Utifrån detta är det viktigt att kollektivtrafiken präglas av långsiktighet, stabilitet och att den är integrerad med övrig upphandlad kollektivtrafik inom länet.

¹ Beslut om allmän trafikplikt kan endast omfatta regional kollektivtrafik, det vill säga sådan trafik som huvudsakligen är ägnad att tillgodose resenärers behov av arbetspendling eller annat vardagsresande och som sett till sitt nyttjande faktiskt tillgodoser ett sådant behov.

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-08-29

Ärende
TN 2016-0426

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Busstrafiken i områdena Sigtuna och Upplands-Väsby står inför upphandling eftersom gällande trafikavtal upphör utan möjlighet till förlängning den 20 juni 2019. I enlighet med kollektivtrafiklagen ska upphandling av regional kollektivtrafik föregås av ett beslut om allmän trafikplikt.

Den 3 maj 2016 annonserades busstrafik i områdena Sigtuna och Upplands-Väsby i EU:s officiella tidning i enlighet med kollektivtrafiklagen. Samråd inför upphandling (SIU) har genomförts under maj-juni 2016 för att bland annat undersöka marknadens intresse för att bedriva kommersiell kollektivtrafik inom områdena.

Ur samrådet framgick att ett visst intresse för kommersiell kollektivtrafik finns för delar av områdena. Det framgick också att de kommersiella aktörerna ser strukturella hinder för att konkurrera med den upphandlade trafiken, exempelvis skattesubventionen samt informationsfrågor.

Kommersiella aktörer bedöms utifrån SIU och trafikförsörjningsprogrammets mål samt dagens trafik inte kunna erbjuda länets kollektivtrafikresenärer en trafik motsvarande upphandlad, utifrån rådande förhållanden. Vidare tillåter kollektivtrafiklagen att kommersiell trafik anmäls- och avanmäls med tre veckors varsel vilket inte fullt ut säkrar den långsiktighet och stabilitet som är nödvändig för kollektivtrafiken i områdena.

Mot ovanstående bakgrund föreslås att trafiknämnden fastställer allmän trafikplikt för busstrafik inom områdena Sigtuna och Upplands-Väsby samt angränsande områden i Uppsala län under perioden den 21 juni 2019 – den 20 juni 2029.

Genom trafikplikten åtar sig landstinget att tillhandahålla länets invånare och besökare en sammanhållen, attraktiv och kostnadseffektiv kollektiv busstrafik i områdena Sigtuna och Upplands-Väsby samt angränsande områden i Uppsala län.

Området för den allmänna trafikplikten definieras i text och karta enligt bilaga 1-2. Den allmänna trafikplikten begränsas inte av nuvarande trafikeringsupplägg vad gäller målpunkter utanför det faktiska området.

Nulägesbeskrivningen av kollektivtrafiken i området, i text och karta, begränsar inte heller den framtida trafikeringen inom avtalsområdet. Tidsperioden för den allmänna trafikplikten föreslås vara tio år, detta för att skapa möjlighet för en kostnadseffektiv upphandlad trafik.

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-08-29

Ärende
TN 2016-0426

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Den upphandlade trafiken inom områdena blir genom beslutet om allmän trafikplikt fortsatt integrerad med länets övriga regionala kollektivtrafik och taxesystem, vilket fortsatt möjliggör sammanhängande resor såväl i länet som i vissa angränsande områden utanför länet.

Beslutet om allmän trafikplikt innebär att intentioner och mål i trafikförsörjningsprogrammet verkställs genom att trafiken kan upphandlas. Kommande upphandling av trafiken i områdena kommer att specificera hur intentionerna i trafikförsörjningsprogrammet praktiskt ska genomföras.

Regional kollektivtrafik

Som framgår av nulägesbeskrivningen, bilaga 1, bedrivs busstrafik över länsgräns. För att landstinget även framöver ska kunna anordna denna trafik måste trafikpliktsbeslutet även omfatta de områden som ligger utanför länet.

En formell förutsättning för sådant trafikpliktsbeslut är att landstinget, i egenskap av regional kollektivtrafikmyndighet i Stockholms län, träffar överenskommelse med den regionala kollektivtrafikmyndigheten inom vars område trafikplikten ska gälla om att landstinget har behörighet att fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område.

Förslag till sådan överenskommelse avseende behörighet för Stockholms läns landsting att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande busstrafik i Uppsala län bifogas detta ärende, bilaga 2.

Trafiknämnden föreslås godkänna överenskommelsen.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet om allmän trafikplikt för inte med sig ekonomiska konsekvenser i sig.

Riskbedömning

Beslutet om allmän trafikplikt för inte med sig risker i sig.

Konsekvenser för miljön

Trafikförsörjningsprogrammets mål *effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan* innefattar reduktioner av utsläpp och energianvändning samt ökad andel förnybart bränsle. Genom ett trafikpliktsbeslut kan krav i enlighet med landstingets miljöambitioner fortsatt ställas på upphandlad trafik i kommande arbete med avtal och förvaltning.

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-08-29

Ärende
TN 2016-0426

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Sociala konsekvenser

Ett trafikpliktsbeslut medför, i och med trafikförsörjningsprogrammets mål tillgänglig och sammanhållen region, att en styrning av upphandlad busstrafik möjliggörs. Detta medför att det i upphandlingen av ny busstrafik kan fordras att trafikeringen i områdena fortsatt kommer att utföras med läggolvbussar och således vara fullt tillgänglig.

Trafikförsörjningsprogrammets mål attraktiva resor innefattar att kollektivtrafiken ska bli mer konkurrenskraftig och öka sin marknadsandel, och föreliggande beslut är en viktig del i landstingets ambition. Ett trafikpliktsbeslut medför, genom upphandling, en stabil trafikering över tid som genom taxsystemet är integrerad med övriga kollektivtrafiken.

Under framtagande av det regionala trafikförsörjningsprogrammet genomfördes omfattande samråd med bland annat allmänhet, kommuner och olika intresseorganisationer.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Strategisk Utveckling

BILAGA 1
2016-06-26Diarienummer
TN 2016-0426Infosäk. klass
K1 (Öppen)Handläggare
Jens Plambeck
08-6861651
Jens.plambeck@sll.se

Dagens kollektivtrafik i Sigtuna och Upplands Väsby

SL-trafik

Gällande avtal för busstrafik i Sigtuna och Upplands Väsby omfattar linjenätet inom kommunernas geografiska yta, linjer till vissa närliggande områden samt en viss trafikering av målpunkter i angränsande kommuner samt Stockholms kommun. Länsöverskridande busstrafik finns till olika delar av Uppsala län.

Sigtuna kommun har genom Arlanda flygplats en mycket stor arbetsgivare i kommunen. Detta påverkar pendlingsströmmarna markant. Inpendlingen är nästintill dubbelt så stor som utpendlingen ur kommunen. Upplands Väsby har en större utpendling än inpendling vilket är vanligt för kranskommuner till Stockholm.

Sigtunas och Upplands Väsby's kollektivtrafikupplägg utgörs i stora drag av busstrafik med olika uppgifter samt pendeltägslinje Södertälje C – Märsta (J36). Inom kommunerna finns tätortstrafik som i stor utsträckning ansluter till pendeltägsstationer. Vid sidan av denna trafik finns landsbygdstrafik samt ett antal linjer med målpunkter utanför avtalsområdet.

Statistik för dagens SL-trafik inom avtalsområdena

	Sigtuna och Upplands Väsby
Antal bussar (2016)	90
Antal linjer (2014)	33
Linjenätslängd km (2014)	547
Antal hållplatser (2014)	416
Personkilometer per dygn (2014)	213 800

Stockholms läns landsting
Trafikförvaltningen
105 73 StockholmLeveransadress:
Lindhagensgatan 100
Godsmottagningen
112 51 StockholmTelefon: 08-686 16 00
Fax: 08-686 16 06
E-post: registrator.tf@sll.seSäte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Strategisk Utveckling

BILAGA 1
2016-06-26Diarienummer
TN 2016-0426Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Medelreslängd km/dygn (2014)	6,5
Andel låginsteg (2016)	100 %
Andel miljöbuss (2016)	100 %
Påstigande vintervardag (2014)	42 000
Inpendling till Sigtuna kommun (2013)	17 799
Utpendling från Sigtuna kommun (2013)	10 117
Inpendling till Upplands Väsby kommun (2013)	8 777
Utpendling från Upplands Väsby kommun (2013)	14 245
Förändring påstigande 2007-2014	+4 %
Antal avgångar per år (2015)	653 767
Marknadsandel ¹ (2015)	28 %
Kundnöjdhet buss (2015) (medel för bussavtal)	75 % (78 %)
Andel periodbiljett (2015)	88 % ²
Befolkning (2014) (prognos)	Sigtuna 44 085 (+17 % till 2024) och Upplands-Väsby 41 816 (+17 % 2024)
Arbetsplatser (2013)	44 059

¹ Marknadsandel definieras som kollektivtrafikens andel av det motoriserade resandet.

² Samtliga kategorier av periodbiljetter.

Strategisk Utveckling

BILAGA 1
2016-06-26

Diarienummer
TN 2016-0426

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Kollektivtrafikförvaltningen UL:s busstrafik

UL bedriver länsöverskridande busstrafik från olika kommuner i Uppsala län in i Stockholms län.

Kommersiell kollektivtrafik

Sigtuna trafikeras av kommersiell buss- och tågtrafik i form av Arlanda Express, annan tågtrafik samt busstrafik till Arlanda flygplats.

Strategisk utveckling

BILAGA 2
2016-08-29

Ärende/Dok. id.
TN 2016-0426

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-6861651
jens.plambeck@sll.se

Överenskommelse avseende behörighet för Stockholms läns landsting att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande busstrafik i Uppsala län

Denna överenskommelse avseende behörigheten för Stockholms läns landsting att fatta beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Uppsala län har denna dag träffats mellan

1. Stockholms läns landsting
2. Landstinget i Uppsala län

i egenskap av att vara regionala kollektivtrafikmyndigheter inom respektive län. Myndigheterna återges nedan var för sig "Part" och gemensamt "Parterna".

Stockholms läns landsting företräds av trafiknämnden och Trafikförvaltningen inom Stockholms läns landsting (nedan "**RKM Stockholm**" eller "**Trafikförvaltningen**").

Landstinget i Uppsala län företräds av kollektivtrafiknämnden och Kollektivtrafikförvaltningen UL inom Landstinget i Uppsala län (nedan "**RKM Uppsala**" eller "**UL**").

1. Bakgrund

- 1.1. Sedan år 2009 har Parterna haft ett samarbete gällande busstrafik över länsgränsen. Trafiken utgörs av ett antal linjer med olika linjesträckningar som i delar trafikerar hållplatser inom Uppsala län. Busstrafiken i samarbetet ingår bland annat i trafikförvaltningens nuvarande avtalsområde Sigtuna – Upplands-Väsby – Vallentuna och omfattar för detta område fyra linjer. Ansvarsfördelningen för

busstrafiken på de fyra linjerna är reglerad i ett trafiksamverkansavtal.

Linjesträckningar för de fyra busslinjerna (vilken för närvarande trafikeras av linjer 531, 574, 579 och 593) framgår av bilaga.

- 1.2. Trafikförvaltningen arbetar med upphandling av busstrafik för att ersätta det befintliga trafikavtalet för busstrafik i avtalsområde Sigtuna – Upplands-Väsby – Vallentuna som upphör den 20 juni 2019.
- 1.3. Busstrafiken på de fyra linjerna bedrivs inom både Stockholms och Uppsala län varför det, sedan lagen (2010:1065) om kollektivtrafik trädde i kraft den 1 januari 2012 (nedan "Kollektivtrafiklagen"), behövs en överenskommelse mellan de båda regionala kollektivtrafikmyndigheterna med den innebörden att RKM Stockholm har behörighet att fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område enligt 3 kap. 1 § Kollektivtrafiklagen.

2. Allmän trafikplikt

- 2.1. Enligt Kollektivtrafiklagen får en regional kollektivtrafikmyndighet, efter överenskommelse med en eller flera andra sådana myndigheter, fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område. Ett sådant beslut får endast avse regional kollektivtrafik.

3. Överväganden

- 3.1. Den aktuella busstrafiken på de fyra linjerna kollektivtrafikförsörjer landsbygdsområden samt sammankopplar tätorterna Bålsta, Sigtuna och Märsta med Arlanda flygplats. Vidare återfinns nattbusstrafik mellan Stockholm C och Uppsala C. Bedömningen är att trafikutbudet på linjer 531, 574 och 579 tillgodoser resenärernas behov av arbetspendling eller annat vardagsresande. Linje 593 är en nattlinje och kompletterar pendeltågstrafiken, utanför den senares trafikeringsperiod på dygnet. Busstrafiken på de fyra linjerna kan således karaktäriseras som regional kollektivtrafik i den mening som avses i Kollektivtrafiklagen.

- 3.2. Mot ovanstående bakgrund ingår Parterna denna överenskommelse avseende behörigheten att besluta om allmän trafikplikt för busstrafik i Uppsala län.

4. Grundläggande ansvarsfördelning mellan Parterna

- 4.1. Parterna överenskommer härmed om att RKM Stockholm har behörighet att fatta beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Uppsala län i enlighet med detta avtal. Busstrafiken på de fyra linjerna kommer att bedrivas i AB Storstockholms Lokaltrafiks regi (nedan "SL").
- 4.2. Trafikförvaltningens ansvar inbegriper att ombesörja och vidmakthålla samtliga tillstånd, ansökningar, trafikeringsavtal, upphandlingar samt att i övrigt tillse att vidta de åtgärder som krävs enligt gällande lagstiftning för att säkerställa trafikdriften av aktuell busstrafik. Trafikförvaltningens ansvar inbegriper även planering och utförande av busstrafiken.
- 4.3. RKM Uppsala ansvar inbegriper att verka för att den busstrafik som omfattas av överenskommelsen dels får tillgång till hållplatser och terminaler i de berörda trafikområdena, dels får tillgång till tillhörande skyltning och information.

5. Övergripande finansieringsprinciper

- 5.1. Övergripande princip för kostnadsfördelning är att vardera Part ska bära kostnader för den del av busstrafiken som sker inom sitt län, med undantag för busstrafiken på linje 531 och 574 som SL helt ska bära kostnaden för. I kostnadsfördelningen kan t.ex. kostnader för produktion av busstrafik, underhåll av fordon, kundrelaterad service, trafikinformation, åtgärder för resenärstillgänglighet och säkerhetsinsatser komma att ingå.
- 5.2. Intäkter från SL:s ordinarie biljettsortiment med giltighet i Stockholms län tillfaller SL. Intäkter från UL:s ordinarie biljettsortiment med giltighet i Uppsala län tillfaller UL. Ska fördelning av biljettintäkter göras mellan Parterna ska fördelningen baseras på en modell där det tydligt framgår vilka intäkter som ska tillfalla respektive Part. Det kan till exempel göras genom försäljning

Strategisk utveckling

BILAGA 2
2016-08-29
Version

Ärende/Dok. id.
756056

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

av ett särskilt biljettsortiment där respektive Parts andel av biljetten framgår.

- 5.3. Parterna är överens om att finansieringsprinciperna vad gäller kostnader och intäkter samt ansvarsfördelning för de fyra linjerna utvecklas i nytt trafiksamverkansavtal.

6. Överenskommelsens giltighet, villkorad giltighet, uppsägning, ändringar och tillägg samt tvist

- 6.1. Denna överenskommelse blir giltig under förutsättning av att den undertecknas av företrädare för respektive Part och sedermera godkänns av behörigt organ (för RKM Stockholm trafiknämnden inom Stockholms läns landsting och för RKM Uppsala kollektivtrafiknämnden inom Landstinget i Uppsala län).
- 6.2. Denna överenskommelse ska gälla från dagen för godkännande och tills vidare.
- 6.3. Överenskommelsen får sägas upp med iakttagande av en uppsägningstid om tre (3) månader.
- 6.4. Samtliga ändringar, förtydliganden och tillägg till överenskommelsen ska ske skriftligen samt undertecknas och godkännas i enlighet med vad som framgår av punkten 6.1.
- 6.5. Tvist angående tillämpning och tolkning av denna överenskommelse och därmed sammanhängande rättsförhållanden ska i första hand avgöras genom förhandling Parterna emellan. Om inte uppgörelse nås mellan Parterna vid dessa förhandlingar ska tvist prövas av allmän domstol med Stockholms tingsrätt som första instans, och med tillämpning av svensk lag med undantag för dess lagvalsregler.

Överenskommelsen har upprättats i två (2) exemplar, av vilka RKM Stockholm och RKM Uppsala tagit var sitt.

Stockholm den ____ 2016

Uppsala den ____ 2016

Strategisk utveckling

BILAGA 2
2016-08-29
Version

Ärende/Dok. id.
756056

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Caroline Ottosson
Förvaltningschef
RKM Stockholm

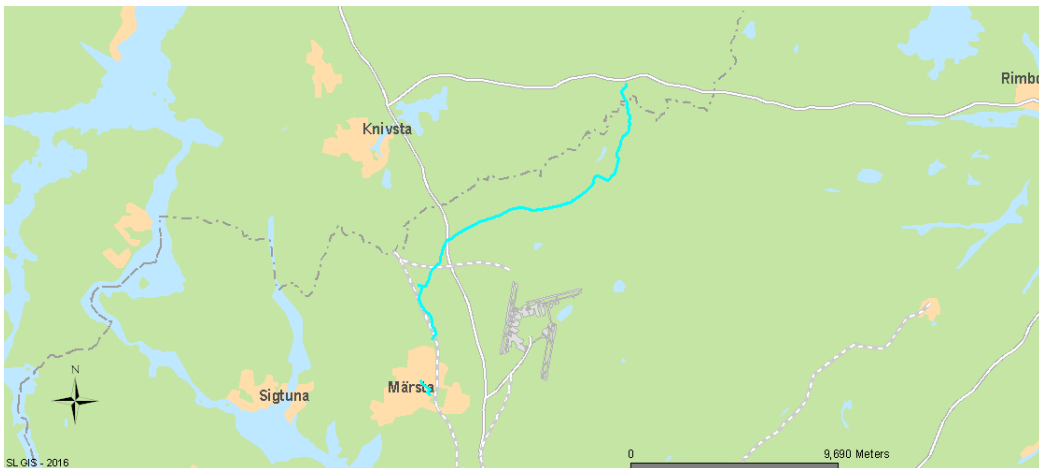
Johan Wadman
Trafikdirektör
RKM Uppsala

Bilaga, linjekartor

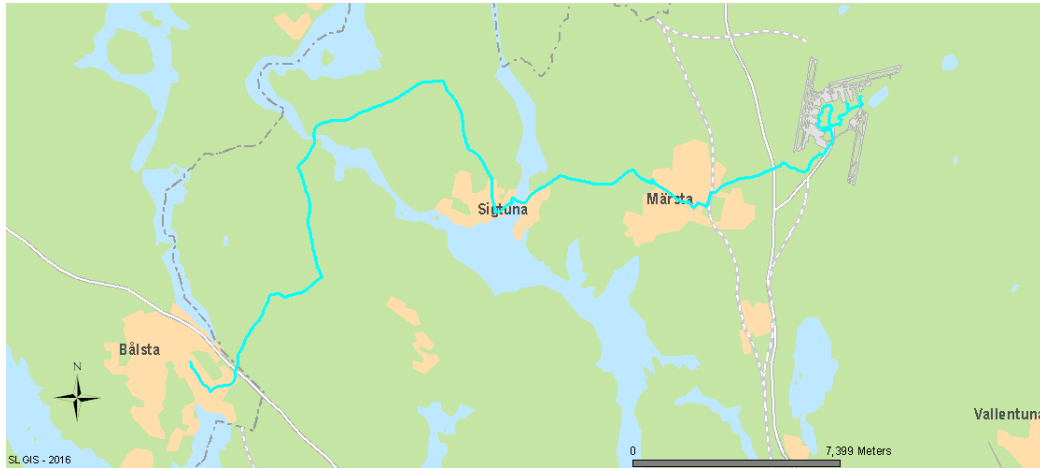
Linje 531

Linje 574

Linje 579

Linje 593

Linjen redovisas inte på karta. Trafikering sker av hållplatser i centrala Stockholm, Solna, Arlanda, Knivsta samt Uppsala C.